

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie**

Rzeszów, dnia czerwca 2011 r.

**Pan
Marek Pańko
Starosta Powiatu
w Lesku**

LRZ-4114-01-02/2011
I/11/004

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.), zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie przeprowadziła w Starostwie Powiatowym w Lesku, zwanym w dalszej treści „Starostwem” kontrolę w zakresie *prawidłowości zamiany przez Nadleśnictwo Baligród gruntów leśnych w miejscowości Horodek, na grunty orne w miejscowości Wola Matiaszowa i Bereźnica Wyżna, w roku 2005.*

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym, w dniu 27 kwietnia 2011 r. Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, stosownie do art. 60 ust. 1 ustawy o NIK, przekazuje Panu Staroście niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia nadzór Starostwa nad lasami o powierzchni 32,5 ha, położonymi w miejscowości Horodek - będącymi własnością [...] ¹, w wyniku zamiany dokonanej z Nadleśnictwem Baligród w lipcu 2005 r.

W dniu 6 lipca 2005 r. Nadleśnictwo Baligród reprezentowane przez Ryszarda Paszkiewicza (działającego w imieniu Skarbu Państwa, Państwowego Gospodarstwa Leśnego

¹ wyłączono na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy o dostępie do informacji publicznej z względu na prywatność osoby fizycznej

Lasów Państwowych) przeniosło na rzecz [...] ² własność działek nr 242/1, 243/1 i 244/2 o powierzchni 32,5 ha, położonych w miejscowości Horodek w Gminie Solina. Jako ekwiwalent tych nieruchomości Nadleśnictwo Baligród uzyskało własność działek nr 67, 68/1, 68/2, 235/1, 386, 387, 388, 389 i 390 o powierzchni 60,12 ha położonych Woli Matiaszowej i Bereżnicy Wyżnej. Zamiany dokonano bez dopłat z tytułu różnicy wartości.

Działki przekazane przez Nadleśnictwo Baligród stanowiły zwarty kompleks lasów, położonych bezpośrednio nad Zalewem Solińskim.

Z chwilą przeniesienia własności lasów na osoby fizyczne - nadzór nad gospodarką leśną, na tym terenie, przejęło Starostwo Powiatowe w Lesku, na mocy art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (j.t. Dz.U. z 2011 r., Nr 12, poz. 59), zwanej dalej ustawą o *lasach*. Art. 21 ust. 1 pkt 2 tej ustawy nakłada na starostów jednoczesny obowiązek sporządzenia planu urządzenia lasu lub uproszczonego planu urządzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, należących do osób fizycznych i wspólnot gruntowych, natomiast przepis art. 22 ust. 5 - obowiązek nadzoru, w zakresie wykonywania tych planów.

W kontroli ustalono, że Starosta Powiatu Leskiego nie zlecił opracowania planu urządzenia lasu dla nieruchomości przejętych w drodze zamiany przez p. [...] ³.

Nastąpiło to głównie ze względu na nierzetelną organizację pracy Starostwa Powiatowego w Lesku, a w szczególności Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa (właściwego do nadzoru nad lasami) oraz Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej oraz Geodety Powiatowego, które nie przekazały do wskazanego Wydziału posiadanych informacji, o poszerzających się zasobach leśnych należących do osób fizycznych.

Wskazana wyżej sytuacja doprowadziła do tego, że Starostwo nie nadzorowało gospodarki leśnej na tych terenach w sposób prawidłowy.

² j.w.

³ j.w.

Już w listopadzie 2005 r. [...] ⁴ (wniosek podpisał tylko [...]) ⁵ zwrócili się do Starostwa o ocechowanie drewna pozyskanego m.in. na działkach uzyskanych w lipcu 2005 r. od Skarbu Państwa, Nadleśnictwa Baligród (nr 242/1, 243/1 i 244/2 położonych w Horodku).

W dniu 31 sierpnia 2006 r. Andrzej Orłowski, Kierownik Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa w Starostwie Powiatowym w Lesku wydał świadectwo legalności pozyskania drewna (nr 115/01/2006) na ww. działkach. Świadectwo obejmowało 500 mp drewna opałowego (Bk, Ol), bez oznaczenia w dokumencie sztuki lub stosu drewna oraz podstawy dla dokonanego wycięcia (plan urządzenia, decyzja starosty).

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje, że lasy przekazane przez Nadleśniczego Nadleśnictwa Baligród, na mocy Zarządzenia Nr 36 Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 kwietnia 1996 r. posiadały nadaną klauzulę lasów ochronnych - w kategorii wodochronnych i glebochronnych.

Status lasów ochronnych obowiązywał do czasu kontroli NIK, ponieważ Starosta Powiatu Leskiego, z chwilą przejścia własności tego lasu na osoby fizyczne - nie wnioskował do Wojewody Podkarpackiego o pozbawienie go charakteru ochronnego (w myśl przepisu art. 16 ust. 1a ustawy *o lasach*, obowiązującego do dnia 31 grudnia 2005 r.), ani sam, od 1 stycznia 2006 r., nie zmienił tego statusu, w drodze decyzji administracyjnej (ww. przepis, w brzmieniu nadanym przez art. 7 pkt 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. *o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w podziale zadań i kompetencji administracji terenowej* (Dz.U.05.175.1462)).

Plan urządzenia lasu sporządzony wcześniej przez Nadleśnictwo Baligród nie przewidywał dla tego terenu tzw. etatu cięć, tj. ilości drewna możliwej do pozyskania. We wskazaniach gospodarczych zawarto przede wszystkim - trzebieże późne, prowadzenie odnowień i działań pielęgnacyjnych. Było to zgodne z wymogami określonymi w art. 15 ustawy *o lasach*, z których wynika, że lasy ochronne powinny być przez ich właścicieli (w tym osoby fizyczne) - chronione szczególnie, a gospodarka leśna na tych terenach, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. *w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz*

⁴ j.w.

⁵ j.w.

szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz.U. Nr 67, poz. 337) - musi zapewniać ciągłe spełnianie przez nie celów, dla których zostały wydzielone.

Starosta Powiatu Leskiego nie opracował innego planu urządzenia lasu, w którym w odmienny sposób określiłby zadania, w zakresie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej na tych terenach. Lasy te nie spełniały także kryteriów określonych w art. 19 ust. 3 ustawy *o lasach* dla wydania przez Starostę decyzji dotyczącej zadań z zakresu gospodarki leśnej, ponieważ nie były to lasy rozdrobnione, o powierzchni do 10 ha.

Niedopełnieniem obowiązków przez Starostę Powiatu Leskiego było zaniechanie weryfikacji działań właściciela, tj. p. [...] ⁶ - w zakresie racjonalnego użytkowania lasu, w sposób wskazany w art. 13 ust. 1 ustawy *o lasach*.

Starosta pomimo, że ze złożonego w listopadzie 2005 r. wniosku państwa [...] ⁷, o ocechowanie pozyskanego drewna - dowiedział się o prowadzonej wycince lasu (nielegalnej, wobec braku planu urządzenia lasu) - nie podjął czynności administracyjnych, które pozwoliłyby ustalić zakres i rozmiar szkody w drzewostanie, a następnie wydanie decyzji nakazującej zalesienia. Wydał natomiast, w myśl art. 14a ust 3 ustawy *o lasach* - świadectwo legalności pozyskania drewna, we wskazanej we wcześniejszej części wystąpienia ilości - 500 mp drewna opałowego.

W kontroli ustalono, że w 2007 r. Starostwo, w następstwie wniosku z listopada 2005 r., wydawało kolejne świadectwa legalności pozyskania drewna na działkach nr 242/1, 243/1 i 244/2 przez [...] ⁸. Świadectwo nr 075/01/2007 z dnia 17 kwietnia 2007 r. obejmowało 110,23 m³ drewna tartacznego (dłużycy), natomiast świadectwo nr 081/01/2007 z dnia 18 kwietnia 2007 r. - obejmowało 1.075 mp drewna opałowego.

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że wydanie ww. świadectw legalności pozyskania drewna nastąpiło z naruszeniem obowiązku niezwłocznego działania starosty, wynikającego z § 9 ust. 3 rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 24 lutego 1998 r. w *sprawie szczegółowych zasad cechowania drewna, wzorów urzędzeń do cechowania i zasad ich stosowania oraz wzoru dokumentu stwierdzającego*

⁶ j.w.

⁷ j.w.

⁸ j.w.

legalność pozyskania drewna (Dz.U. nr 36, poz. 201 ze zm.) - ponieważ pierwsze ocechowanie nastąpiło w sierpniu 2006 r. tj. ponad 9 miesięcy od złożenia wniosku w tej sprawie (21 listopada 2005 r.), a kolejne świadectwa wydano w następstwie wskazanego wniosku - dopiero w kwietniu 2007. Świadectwo z 31 sierpnia 2006 r. (nr 115/01/2006) nie zawierało ponadto wskazanych numerów sztuk albo stosu ocechowanego drewna, co było niezgodne z § 9 ust. 1 i ust. 4 wskazanego rozporządzenia z dnia 24 lutego 1998 r.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje także, że w żadnym z ww. świadectw nie podano podstawy pozyskania drewna przez [...] ⁹ - tj. planu urządzenia lasu (1) bądź decyzji określającej zadania z zakresu gospodarki leśnej (2) - co było działaniem nierzetelnym i sprzecznym z ustalonym w myśl § 9 ust. 4 rozporządzenia - wzorem dokumentu stwierdzającego legalność pozyskania drewna.

Wszystkie ww. świadectwa legalności pozyskania drewna wystawił z upoważnienia Starosty - pan **Andrzej Orłowski**, Kierownik Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa.

W kontroli ustalono, że dopiero w dniu 17 kwietnia 2007 r. Starosta Leski wydał decyzję nr OS.6112-2/1/2007, w której nakazał zalesienie działek nr 242/1, 243/1 i 244/2 położonych w miejscowości Horodek - w terminie do dnia 30 kwietnia 2009 r. Z uzasadnienia decyzji wynika, że lustrację stanu lasu, stwierdzającą *nadmierne pozyskanie surowca drzewnego oraz wykarczowanie pozostałych po wycince pni drzew* - przeprowadzono dopiero w dniu 16 kwietnia 2007 r.

Decyzją nr OS.6112-2/2/2009 z dnia 19 maja 2009 r. - działając na wniosek [...] ¹⁰, Starosta Leski wydłużył termin zalesienia wykarczowanych działek - do 30 kwietnia 2012 r., w związku ze zmianą przepisu art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy *o lasach* (wydłużenie terminu ponownego wprowadzenia roślinności leśnej z 2 do 5 lat od usunięcia drzewostanu)

Z ww. wniosku [...] ¹¹ wynikało też, że działki uzyskane w wyniku zamiany od Skarbu Państwa (trzy) zostały podzielone - i obejmują obecnie 10 działek.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli decyzja o obowiązku ponownego wprowadzenia roślinności leśnej powinna zostać wydana niezwłocznie po uzyskaniu przez Starostę

⁹ j.w.

¹⁰ j.w.

¹¹ j.w.

informacji o pozyskiwaniu drewna przez [...] ¹², wynikającej z wniosku z dnia 21 listopada 2005 r., i właściwego nadzoru nad gospodarką leśną na tych działkach.

Pozyskiwanie drewna i karpiny w lesie ochronnym, niezgodnie z planem urządzenia lasu i bez decyzji określającej zadania z zakresu gospodarki leśnej, w stopniu świadczącym wręcz o jego całkowitym wycięciu w 2007 r. - stanowić może wykroczenie określony w art. 158 § 1 kodeksu wykroczeń lub przestępstwo określone w art. 181 § 1 lub art. 181 § 2 kodeksu karnego. Czyny te ścigane są z urzędu.

Stwierdzenie możliwości popełnienia wskazanych wyżej czynów - w myśl art. 304 § 2 kodeksu postępowania karnego w zw. z obowiązkiem starostów do nadzoru nad gospodarką leśną, wynikającym z art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o *lasach* - powinno skutkować zawiadomieniem o tym odpowiednich organów (prokuratury lub policji).

Najwyższa Izba Kontroli stwierdza, że Starosta Leski nie dopełnił obowiązku właściwego nadzoru nad gospodarką leśną prowadzoną przez [...] ¹³ na działkach nr 242/1, 243/1 i 244/2 położonych w miejscowości Horodek poprzez dopuszczenie do prawie całkowitego wycięcia lasów oraz pozyskania karpiny na tym obszarze, a także nie zawiadomił organów ścigania o stwierdzonej możliwości popełnienia przestępstw związanych z nielegalnym pozyskaniem drewna i karpiny, czym działał na szkodę interesu publicznego. Działaniem tym mogły zostać wyczerpane znamiona czynu określonego w art. 231 § 1 kodeksu karnego.

Starostą Leskim w okresie od 19 listopada 2002 r. do 29 listopada 2010 r. był pan Marek Scelina.

Najwyższa Izba Kontroli skieruje do organów powołanych do ścigania przestępstw odpowiednie zawiadomienia w tej sprawie, zgodnie z art. 63 ustawy o NIK.

Po wycięciu roślinności leśnej p. [...] ¹⁴ zlecieli wykonanie przez geodetę niezbędnych pomiarów, mających na celu określenie stanu istniejącego na gruncie zgodnego ze stanem faktycznym, poprzez wykazanie braku roślinności leśnej.

¹² j.w.

¹³ j.w.

¹⁴ j.w.

Działania te, w ocenie Najwyższej Izby Kontroli, świadczą o bezpośrednim zamiarze zmiany przeznaczenia gruntów uzyskanych od Skarbu Państwa, stanowiących lasy glebochronne i wodochronne - na użytki rolne.

Przedstawiając Panu Staroście powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Szczególny nadzór nad realizacją decyzji o zalesieniu gruntów nr OS.6112-2/1/2007 z dnia 17 kwietnia 2007 r.
2. Rzetelne sprawowanie nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiacych własności Skarbu Państwa, w szczególności poprzez niezwłoczne zlecenie opracowania planów urządzenia lasu i prawidłową realizację zadań związanych z cechowaniem drewna pozyskiwanego w tych lasach.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje od Pana Starosty w terminie 14 dni, od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach w celu realizacji wniosków lub o przyczynach niepodjęcia takich działań.

Stosownie do art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo złożenia do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Rzeszowie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, termin nadesłania informacji, o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały.